EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Gent | Jaume Puig | Actualitzat el 27/03/2016 a les 10:12

L'experiència de viure en una casa singular

REPORTATGE. Manresa conserva joies conegudes del modernisme, especialment de l'arquitecte Ignasi Oms i Ponsa, com ara la casa Torrents (la Buresa), perÃ² tambÃ© hi podem trobar casals histÃ²rics mÃ©s amagats, grans magatzems reconvertits, masies integrades a la trama urbana o antigues torres d'estiueig. Alguna de les cases singulars on entrem en aquest reportatge pertany a una mateixa famÃ-lia des de fa segles. D'altres han estat adquirides pels seus propietaris actuals, que n'han fet una restauraciÃ³ o les han adaptat a la vida actual.
Les cases del carrer de Sobrerroca són testimonis excepcionals d'una època en què la vida ciutadana girava a l'entorn d'aquell indret. Aquest carrer havia estat l'artèria més important fins a l'enderrocament de les muralles i moltes famílies manresanes hi tenien casal. Aquest és el cas de la família Vallès. Viure en un edifici històric, però, té avantatges i inconvenients. Pere Alier, que hi va néixer, explica que en un edifici tan antic, que ha sofert tantes reformes, cal anar molt amb compte quan s'hi fan obres. Els hereus de la família Jorba, propietaris de la casa Gomis del Born, també es queixen de les dificultats per mantenir un edifici històric i adaptar-lo a les necessitats de la vida actual, tot i els bons records que en tenen durant la seva infantesa.

Pati interior i Pou de la Casa Gomis

Maria Carme Riera, vídua de Pere Santasusana, fa 42 anys que viu a la planta principal de la casa Torrens (la Buresa). Recorda que en deien "la casa Milord" i ens diu que n'ha gaudit molt, de viure en una casa tan singular, tot i que es queixa de les dificultats d'escalfar "un espai tan gran". El seu fill, Francesc, explica que una altra dificultat és la neteja, que puntualitza que es fa diàriament "amb productes tradicionals". Però el problema principal, és clar, és la façana. "El dia 1 de març comença la segona fase de reforma, però el cost total de la restauració està pressupostat en 700.000 euros, despesa molt difícil d'assumir per al conjunt de propietaris de l'edifici", explica Francesc Santasusana Riera.

Enric Torres: «En el fons, tinc la sensació
d'estar cuidant
un patrimoni de tots»

Normal
0

21

false

false
false

ES
X-NONE
X-NONE

L'Albert Vilaseca va optar l'any 2006 per viure en un loft del tercer pis dels antics magatzems comercials Jorba, que dóna a la Muralla del Carme. Per a ell, viure-hi té avantatges importants: "Ets al rovell de l'ou, pots anar a fer el cafè on vulguis i, com que hi ha poc espai, has de racionalitzar-ho tot al màxim, cosa que a mi ja m'interessava". Explica que la vida aquí és força anònima, "gairebé no conec cap veí". I té, és clar, inconvenients: "L'aparcament més proper el tinc a l'Era d'en Firmat, hi ha molt soroll... Tot passa aquí, les festes, les baralles...".

A l'Enric Torres i Anna Torra, propietaris de la torre d'en Vinyes, al sector de la Talaia, viure en un lloc tan visible des de tota la ciutat els creava, al principi, una sensació estranya. Ara ja s'hi han acostumat. I de fet, ens diuen que "ets observat relativament, però la configuració de la finca permet viure-hi aïllat de la ciutat que tens als peus". L'Enric i l'Anna van tenir clar que havien de mantenir "parets, terra i sostre... i la gran escala que puja fins a la torre" i adaptar els interiors a una casa totalment funcional. Així, van restaurar amb cura l'enrajolat del terra". L'Enric ens confessa que en el fons té la sensació "d'estar cuidant un patrimoni de tots".

I hi ha edificis que són "més que una casa". Cal Jan Pastor, per exemple, va ser durant molts anys una mena de centre social de les Escodines, segons ens explica Valentí Serra: "A la nostra era s'hi batia la collita dels veïns; el blat, les mongetes... El pallisser era la persona que treia la palla de la batuda i la duia a les cases... I els pagesos que no tenien tina venien a fer el vi a casa". Però també era un lloc per fer tertúlia, jugar a la brisca o prendre el sol, cosa més aviat difícil a les obagues cases del barri. El Valentí ens remarca, davant de l'era, que "n'hi havia que es quedaven en aquest racó fins al darrer raig de sol".

CASA VALLÈS

La família Vallès va ser una nissaga destacada en la vida pública local durant el segle XIX i començaments del XX. Alguns representants il·lustres van ser Josep Vallès i Ferrer, alcalde de Manresa l'any 1865 i primer president de la Caixa de Manresa -que va heretar l'immoble en casar-se amb Maria Pons i Coma?, i el seu fill, Manuel Ignasi Vallès i Pons, advocat, regidor regionalista i primer president de l'assemblea local de Creu Roja (1898). La casa havia tingut la façana anteriorment per la travessia dels Drets i els Arcs de Santa Llúcia, i després s'hi accedí pel carrer de Sobrerroca.

Actualment un dels hereus de la família, el Pere Alier Vallès manté en molt bon estat la planta noble, de prop de 400 metres quadrats, on es pot contemplar un magnífic saló de visites vuitcentista, que conserva la decoració intacta de l'època; el mobiliari, les cortines i els retrats de la família. Al passadís central hi ha un altar-capella, on es deia missa en ocasió de les festes i celebracions familiars, amb un magnífic retaule dedicat a Sant Manuel, que prové de la torre que la família tenia als afores de la ciutat, i custodia un reliquiari amb un fragment d'un dit de Sant Ignasi de Loiola.

LA BURESA

La casa Torrents, també coneguda com la Buresa, perquè era propietat de Llogari Torrents i Antònia Burés ?una de les nissagues industrials més importants de Manresa?, és obra de l'arquitecte Ignasi Oms. Aixecat el 1906, és un palauet de quatre plantes amb torres circulars als angles ?una d'inacabada?, que presideix la plaça de Fius i Palà i amaga uns interiors genuïnament modernistes.

La planta noble, de 300 metres quadrats, habitada durant mig segle per la família Torrents, va ser restaurada acuradament per la família Santatasusana-Riera als anys vuitanta, amb la intervenció dels pintors Manel Mestres Marcet i Manel Pintó Mestres, que hi van fer servir la tècnica i els materials de l'època original. Hi destaquen el despatx, el saló, decorat amb abundància d'elements florals, i el menjador, que mostra al sostre frescos que representen les quatre estacions i una gran llar de foc i uns vitralls modernistes a les portes, els quals podrien ser obra de Bonaventura Bassegoda.

CASA GOMIS

Aixecat a finals del segle XVIII, aquest casal de grans proporcions del número 11 del carrer del Born va ser concebut seguint la tradició tardobarroca, tot i que a primers del XX la façana principal es va reformar per col·locar-hi els actuals balcons de forja i els esgrafiats modernistes. Deu el nom la família propietària fins que Rosario Gomis i Abadal, filla de Lluís Gomis i Elvira Abadal, es va casar amb Pere Jorba i Vall, fill de Joan Jorba i Rius. Encara actualment pertany als hereus de la família Jorba.

En aquesta planta, de 485 metres quadrats, comptant-hi el pati interior, amb pou obrat en pedra i excavat a la roca, destaquen la sala de música, que, com altres habitacions principals de la planta noble, llueix pintures de Francesc Mestres Cabanes. El menjador està presidit per una gran imatge de Sant Antoni, a qui la família tenia molta devoció. Cal dir que una de les cambres era anomenada per la família com l'habitació del bisbe, perquè deien que hi dormia quan venia a Manresa.

UN LOFT A CAL JORBA

Els nous magatzems Jorba van ser una de les poques mostres d'art déco a Catalunya. L'edifici és obra d'Arnald Calvet, arquitecte que havia projectat a Barcelona la Casa Jorba del Portal de l'Àngel. La construcció es va fer en tres etapes: 1936, 1943 i 1952, i van mantenir l'activitat comercial fins al 1984.

Després de llargues vicissituds, va ser restaurat i els interiors van ser reconvertits en despatxos i oficines, com la seu de la Cambra de Comerç i Indústria, però també habitatges de diferents formats: àtics, dúplexs o lofts.

LA TORRE D'EN VINYES

Manresa té dins del terme algunes masies remarcables, però el mas o torre d'en Vinyes és de ben segur l'edifici d'arquitectura rural de caire residencial que té una presència més imposant des de tota la ciutat, pel seu emplaçament privilegiat al sector de la Talaia, un balcó únic sobre tota l'àrea urbana, però també sobre el pla de Bages, Montserrat, Sant Llorenç del Munt i el Pirineu.

Construït l'any 1902 per la família Viñas, emparentada més endavant amb els Arderiu, el mas ?catalogat com a patrimoni protegit i reservat per a usos residencials i de restauració i hostaleria? va anar passant posteriorment per diferents mans fins que va ser adquirit l'any 2000 pels seus actuals propietaris, que en van emprendre una acurada i força rigorosa restauració de l'estructura exterior i de l'entorn, i en van reformar les estances interiors per donar-hi un ús d'habitatge més funcional. Els 35.000 metres quadrats de la finca que l'envolta acullen amplis jardins i zones d'esplai, però també horts, vinya i bancals d'oliveres, galliners d'època i fins i tot un probable refugi antiaeri de la passada guerra civil.

CAL JAN PASTOR

Des del segle XVIII, la família Serra és la propietària de cal Jan Pastor, una casa de pagès, situada al carrer Vell de Santa Clara. Cal dir que el nom és anterior a la família, que provenia de can Serra de Pungrau, a Rocafort. El Valentí Serra s'ha proposat la tasca de recuperar tots aquells objectes i màquines agrícoles que han caigut en desús: gavelladores, trills, ventadores i tota mena d'eines. Com altres cases de les Escodines, és una mostra del passat agrícola del barri.

Traspassar la porta de cal Jan Pastor és donar pas a una intensa i enriquidora malenconia. Al

celler s'hi conserven les bótes i la boixa per on rajava el vi de la tina, els cairons de la qual encara podem veure en part. I els baixos de la casa s'obren a l'antiga era, presidida per una olivera, on trobem eines de tota mena i carros de diferents tipus (de trabuc, la tartana, el d'anar al mercat, el de vela, el de feinejar, etc.) i l'hort, penjat sobre la cinglera des d'on s'albira una magnífica perspectiva del Cardener i Montserrat, amb un gran pi pinyer al fons.